

Bryssel den 20 juli 2015
(OR. en)

10897/15

COHOM 81
CFSP/PESC 399
COSCE 5
FREMP 160
INF 132
JAI 562
RELEX 604
DEVGEN 132
CONUN 142

LÄGESRAPPORT

---

från: Rådets generalsekretariat

av den: 20 juli 2015

Föreg. dok. nr: 10875/15 COHOM 80 CFSP/PESC 395 COSCE 4 FREMP 158 INF 131
JAI 558 RELEX 597 DEVGEN 131 CONUN 141

Ärende: Rådets slutsatser om handlingsplanen för mänskliga rättigheter och
demokrati (2015–2019)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati (2015–2019), vilka antogs av rådet den 20 juli 2015.

RÅDETS SLUTSATSER OM HANDLINGSPLANEN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH DEMOKRATI (2015-2019)

Rådet (utrikes frågor) den 20 juli 2015

1. Rådet, som välkomnar det gemensamma meddelandet *Hålla de mänskliga rättigheterna högt på EU:s dagsordning*, som lagts fram av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och av Europeiska kommissionen, antar en ny handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati för tidsperioden 2015–2019. I och med denna handlingsplan bekräftar rådet Europeiska unionens fasta beslutsamhet att främja och värna mänskliga rättigheter och att stödja demokrati världen över.
2. Med utgångspunkt i den strategiska ramen för mänskliga rättigheter och demokrati och handlingsplanen för 2012–2014 har Europeiska unionen gjort betydande framsteg när det gäller att skapa större genomslagskraft för och samstämmighet i unionens människorätts- och demokratiåtgärder. EU har vidareutvecklat riktlinjer om centrala människorättsfrågor, gjort det bilaterala människorätts- och demokratiarbetet mer verkningsfullt, med framgång verkat för insatser på det multilaterala planet och gjort att mänskliga rättigheter integrerats bättre i alla EU:s yttre åtgärder. Rådet välkomnar också det viktiga arbete som utförs av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, Stavros Lambrinidis, som i hög grad bidrar till EU:s människorättspolitikens verkningsfullhet, samstämmighet och synlighet, och uttrycker sitt oinskränkta politiska stöd för dennes arbete.

3. Dagens komplexa kriser och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter kräver alltmer beslutsamma insatser från EU:s sida. Denna handlingsplan bör göra det möjligt för EU att möta dessa utmaningar genom mer riktade insatser, systematiskt och samordnat utnyttjande av de verktyg som står till unionens förfogande och ökad genomslagskraft för dess politik och verktyg ute på fältet. EU kommer att lägga särskild tonvikt vid egenansvar för och samarbete med lokala institutioner och mekanismer, bl.a. nationella människorättsinstitut, samt det civila samhället. EU kommer att främja principerna om icke-diskriminering, jämställdhet och kvinnors egenmakt. EU kommer också att sörja för ett heltäckande människorättsperspektiv på förebyggande av och hantering av konflikter och kriser och i högre grad integrera mänskliga rättigheter i de externa aspekterna av EU:s politik i syfte att garantera större samstämmighet mellan politik på olika områden, i synnerhet migration, handel och investeringar, utvecklingssamarbete och terrorismbekämpning.
4. EU håller fast vid sitt åtagande att sätta i verket hela den människorätts- och demokratiagenda som det ges uttryck för i den strategiska ramen för mänskliga rättigheter och demokrati från 2012, som fortsätter att vara ledstjärnan för unionens insatser, och i EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter, rådets slutsatser och strategidokument. EU kommer att fortsätta att förespråka och försvara alla mänskliga rättigheters universella och odelbara natur i partnerskap med länder från alla regioner, i nära samarbete med internationella och regionala organisationer och med det civila samhället. EU kommer att intensifiera sina insatser för att verka för trygga förutsättningar under vilka det civila samhället och oberoende medier kan blomstra. EU understryker det avgörande bidrag som aktörer inom det civila samhället och människorättsförsvarare kan ge till fred och säkerhet, stabilitet och välbefinnande.

5. Rådet lovordar den höga representanten/vice ordföranden och Europeiska kommissionen för den betydelsefulla roll som de spelar när det gäller att främja ett konsekvent och samstämmigt verkställande av EU:s människorättspolitik. Europaparlamentet kommer att vara djupt involverat i verkställandet av handlingsplanen, som regelbundet kommer att vara föremål för samråd med intressenter på området, särskilt organisationer inom det civila samhället. EU är fast beslutet att förstärka den offentliga diplomatin och informationsverksamheten om unionens människorättsinsatser. En halvtidsöversyn av handlingsplanen kommer att göras 2017 och sammanfalla med halvtidsöversynen av de externa finansieringsinstrumenten för att man ska skapa större samstämmighet. Rådet uppmanar samtliga partner att bidra till att denna handlingsplan blir en framgång och att främja mänskliga rättigheter och demokrati runt om i världen.

Bilaga: Handlingsplan

EU:S HANDLINGSPLAN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH DEMOKRATI

Syftet med denna handlingsplan är att fortsätta att genomföra EU:s strategiska ram för mänskliga rättigheter och demokrati, med tillräcklig flexibilitet för att möta nya utmaningar i den takt de uppstår. Handlingsplanen bygger vidare på EU:s befintliga politik för mänskliga rättigheter och demokratistöd i de yttre åtgärderna¹, särskilt EU:s riktlinjer, verktygslådor och överenskomna ståndpunkter samt de olika externa finansieringsinstrumenten, i synnerhet det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDMR). Denna handlingsplan omfattar relevanta människorättsaspekter av EU:s yttre åtgärder.

För att säkerställa ett effektivt genomförande av handlingsplanen är det viktigt att EU:s institutioner **samverkar** med respekt för vars och ens särskilda institutionella roll och behörighet och, där så är lämpligt, att handlingsplanen genomförs av medlemsstaterna. Ansvaret för att genomföra de här angivna åtgärderna ligger hos den höga representanten/vice ordföranden bistådd av Europeiska utrikestjänsten samt kommissionen, rådet och medlemsstaterna inom deras respektive behörighetsområden enligt fördraget om Europeiska unionen². EU:s särskilda representant för de mänskliga rättigheterna ska bidra till genomförandet av handlingsplanen i enlighet med sitt uppdrag. Handlingsplanen omfattar perioden till och med den 31 december 2019 och dess genomförande kommer att ses över under 2017.

---

¹ Utan att detta påverkar de särskilda arrangemangen för kandidatländer och potentiella kandidatländer inom ramen för EU:s utvidgningspolitik.

² Beslut om särskilda åtgärder för att genomföra denna handlingsplan kommer att fattas i enlighet med fördragen. Handlingsplanen påverkar inte fördelningen av behörighet mellan EU och dess medlemsstater och kommer att tolkas i överensstämmelse med förklaring nr 13 till fördragen.

Utkast till tabell för den nya handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati (2015–2019)

Mål	Åtgärd	Tidsplan	Ansvar
I. ÖKA LOKALA AKTÖRERS EGENANSVAR			
<i>a) Tillhandahålla övergripande stöd till offentliga institutioner</i>			
1. Stödja kapaciteten hos nationella människorättsinstitutioner	a) Erkänna och stödja de nationella människorättsinstitutionernas avgörande roll som oberoende institutioner och bekräfta EU:s åtagande att stödja och samarbeta med särskilt de institutioner som uppfyller Parisprinciperna; verka för att öka sådana nationella människorättsinstitutioners deltagande i samrådsprocesser på nationell nivå, särskilt när det gäller människorättsdialoger och reformer i tredjeländer.	Pågår	Kommissionens avdelningar (KOM), Europeiska utrikestjänsten (EEAS), medlemsstaterna (MS)
	b) Inom ramen för den internationella samordningskommittén för de nationella människorättsinstitutionerna: stärka kapaciteten hos institutioner med A-status och stödja en uppgradering av institutioner med B-status till A-status samt samarbeta med deras regionala och internationella nätverk; arbetet med dessa frågor bör ligga till grund för nästa programplaneringsperiod efter halva tiden för EU:s externa finansieringsinstrument.	Senast 2017	KOM, EEAS, MS
	c) Underlätta samarbete mellan nationella människorättsinstitutioner i EU:s medlemsstater och nationella människorättsinstitutioner i partnerländer.	Pågår	MS, KOM

2. Stödja valprocessers frihet från otillbörlig påverkan samt förstärka valadministrationsorgan	a) Främja rollen och kapaciteten hos valadministrationsorgan att självständigt och effektivt anordna trovärdiga och öppna val med brett deltagande, och allmänhetens förtroende för att organen gör detta, särskilt genom en stärkt dialog för ändamålet och en långsiktig stödstrategi med målet att verka för valprocessers frihet från otillbörlig påverkan.	Pågår	KOM, EEAS, MS
	b) Främja en deltagande och inkluderande dialog mellan valadministrationsorgan och viktiga berörda parter under den övergripande demokratiska cykeln, i syfte att öka deltagandet av politiska partier och det civila samhällets organisationer, bland annat i form av tillgång till information och möjlighet till observation av alla stadier av valprocessen; stärka utbildningen av inhemska valobservatörer.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	c) Uppmuntra till ett ökat deltagande för kvinnor och personer som tillhör marginaliserade grupper i samtliga stadier av valprocessen.	Pågår	EEAS, KOM, MS
3. Stödja de parlamentariska institutionernas kapacitet	a) Stödja utvecklingen av parlamentens lagstiftnings-, budget- och tillsynsbefogenheter och hjälpa parlamenten att anordna offentliga debatter om viktiga reformfrågor med beaktande av relevanta internationella skyldigheter och standarder på människorättsområdet.	Pågår	KOM, EEAS, MS
	b) Införa en parlamentarisk dimension i EU:s och medlemsstaternas program för goda styrelseformer och budgetstöd.	Senast 2017	KOM, EEAS, MS

4. Riktat stöd till rättsväsenden	a) Låta reformer av rättsväsendet (både på det straffrättsliga och civilrättsliga området) åtföljas av lämplig utbildning av juristkåren för att öka medvetenheten om internationella standarder och skyldigheter på människorättsområdet; stödja reformering av brottsbekämpande myndigheter, bl.a. genom människorättsutbildning och bistånd till lokaler för frihetsberövande genom att göra att förhållandena för frihetsberövade lever upp till internationella normer.	Senast 2017	EEAS, KOM, MS
	b) På bilateral och multilateral nivå övervaka och främja partnerländernas fullgörande av sina internationella skyldigheter när det gäller tillgång till rättslig prövning och rättvisa rättegångar i samtliga stadier i rättsprocessen; tillhandahålla tekniskt samarbete och stöd om så är lämpligt; främja rättsväsendets oberoende; verka för tillgång till rättslig prövning på lokal nivå.	Pågår	EEAS, KOM, MS
5. Tillhandahålla övergripande stöd till offentliga institutioner	a) Fortsätta att stärka god förvaltning och rättsstatsprincipen genom stöd till maktodelning och de demokratiska institutionernas oberoende och ansvarighet; främja inhemska aktörers roll i reformprocesser, bland annat konstitutionella reformer, för att bättre återspegla olika berörda parterers intressen.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	b) Främja inrättande av specialiserade organ på området korruptionsbekämpning vilka ställer offentliga institutioner till svars; förbättra förmågan och sakkunskapen hos den offentliga förvaltningen och de korruptionsbekämpande organen när det gäller att utarbeta och genomföra politik med integritet och god förvaltning av offentliga medel.	Pågår	KOM, EEAS, MS
6. Stärka samarbetet med FN och regionala mekanismer för mänskliga rättigheter och demokrati	a) Stärka människorätts- och demokratiaspekterna i EU:s samarbete med FN och regionala organisationer och mekanismer, särskilt genom att eftersträva synergier och gemensamma initiativ i centrala tematiska frågor och i samband med viktiga multilaterala evenemang.	Pågår	EEAS, KOM
	b) Främja dialog och kapacitetsuppbyggnadsinitiativ mellan regionala mekanismer för mänskliga rättigheter och demokrati.	Pågår	EEAS, KOM, MS

b) Stimulera det civila samhället			
7. Främja starkare partnerskap med det civila samhällets organisationer i tredjeländer, inklusive arbetsmarknadens parter och mellan myndigheter, parlament och det civila samhällets organisationer	a) Främja och stödja strukturerade utbyten av synpunkter, bland annat genom utbyte av god praxis och tillvaratagna erfarenheter mellan regeringen, parlamentsledamöter och det civila samhället, inklusive företrädare för arbetsmarknadens parter.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	b) Ytterligare stärka kapaciteten hos det civila samhällets organisationer när det gäller att ställa regeringar till svars, inbegripet genom utbyte av bästa praxis bland det civila samhällets organisationer och genom främjande av dialog med många olika berörda parter och mänskliga rättigheter samt medborgarutbildning.	Pågår	KOM, EEAS, MS
	c) Förbättra kvaliteten på samråd som anordnas av EU på lokal nivå, särskilt för att ta hänsyn till synpunkter från det civila samhället vid utformning och genomförande av politik; uppmuntra till dialoger med många olika berörda parter (myndigheter, det civila samhällets organisationer, EU och andra aktörer) inom ramen för EU-delegationernas landsspecifika färdplaner för dialog med det civila samhället.	Pågår	KOM, EEAS, MS
	d) Öka EU:s samarbete med politiska partier och medborgarrörelser i syfte att stärka den politiska pluralismen och partiernas roll i främjandet av institutioner och praxis som präglas av ansvarsskyldighet samt inkluderande nationella reformprocesser.	Pågår	KOM, EEAS, MS
8. Stärka organisationer i det civila samhället som försvarar kvinnors och flickors rättigheter	Stödja kvinnoorganisationer och människorättsförsvarare i deras arbete med att främja och försvara kvinnors och flickors rättigheter, och uppmuntra dem att spela en större roll när det gäller att ställa beslutsfattarna till svars i jämställdhetsfrågor och kvinnorättsfrågor; uppmuntra beslutsfattare att föra en dialog med kvinnoorganisationer och människorättsförsvarare.	Pågår	EEAS, KOM, MS

9. Stärka stödet till människorättsförsvarare, bland annat i internationella och regionala forum	a) Intensifiera det konsekventa stödet till människorättsförsvarare genom att lyfta fram fall av utsatta människorättsförsvarare, till exempel i samband med besök, dialoger och uppdrag på hög nivå; försöka komma till rätta med att personer som har begått övergrepp mot människorättsförsvarare går fria; öka både fördelningen av ansvaret och samordningen mellan EU-delegationer och medlemsstaternas ambassader i fråga om skyddsverksamhet för människorättsförsvarare; utbyta bästa praxis om relevanta mekanismer, inklusive tillfälliga skyddsprogram och nödvisum; fortsätta att stödja och samarbeta med FN och regionala mekanismer till skydd för människorättsförsvarare; öka stödet till multilaterala initiativ för människorättsförsvarare och utrymmet för det civila samhället, bland annat i FN och inom regionala organisationer.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Sörja för att uppsökande verksamhet i landsbygdsområden bedrivs oftare, och för mer systematiskt stöd till människorättsförsvarare som arbetar med kvinnors rättigheter och hbt-rättigheter och till människorättsförsvarare som verkar för rättigheter för och inkluderande av medlemmar av marginaliserade grupper.	Pågår	EEAS, KOM, MS
10. Bemöta hot mot utrymmet för det civila samhället	a) Främja och stödja lagstiftning, politik och mekanismer till skydd för människorättsförsvarare, särskilt att stärka genomförandet av EU:s riktlinjer på området och den EU-mekanism för människorättsförsvarare som inrättats inom ramen för EIDMR.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Övervaka och bedöma den rättsliga miljön (till exempel lagar och andra författningar) och det allmänna klimatet (till exempel godtyckliga förfarande- eller finansieringsrelaterade trakasserier eller begränsningar, särskilt vad gäller utlandsfinansiering) för det civila samhället inklusive arbetsmarknadens parter samt proaktivt kartlägga och rapportera om hot mot det civila samhället, inklusive vedergällningsaktioner, och vidta åtgärder för att motverka sådana hot.	Pågår	EEAS, KOM, MS

	c) I offentliga eller icke-offentliga forum motsätta sig omotiverade begränsningar av friheten att delta i fredliga sammankomster och föreningsfriheten, inskränkningar av utrymmet för det civila samhället och försök att hindra dess arbete, däribland människorättsförsvarens verksamhet, till exempel kriminalisering av människorättsförsvare; se till att dessa frågor regelbundet tas upp vid bilaterala möten, i dialoger om mänskliga rättigheter samt FN-forum och regionala forum.	Pågår	EEAS, KOM, MS
II. HANTERA FRÅGOR RÖRANDE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER			
11. Skydda och främja yttrandefriheten online och offline	a) Bilateralt och i multilaterala och regionala forum motsätta sig lagstiftning, regelverk eller myndighetspåtryckningar som oskäligt begränsar yttrandefriheten; vidta aktiva åtgärder för att förebygga och reagera på våld mot journalister, bloggare och andra medieaktörer och göra det möjligt för dem att online och offline utföra sitt arbete i säkerhet utan fruktan för trakasserier, politiska påtryckningar, censur och förföljelse; stödja arbete med att stärka fria, olikartade och oberoende medier.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	b) Se till att respekten för åsikts- och yttrandefriheten är integrerad i utformningen av politik och program som rör kampen mot terrorism, it-säkerhet, kampen mot it-brottslighet, tillgång till information och annan EU-politik i detta avseende.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet, MS
	c) Både bilateralt och i multilaterala forum verka för dialog om rätten till integritet och skydd av personuppgifter; arbeta för att se till att staters lagstiftning och förfaranden i fråga om kommunikationsövervakning är i överensstämmelse med skyldigheter inom ramen för internationell människorättslagstiftning.	Pågår	EEAS, KOM, MS

12. Skydda och främja religions- och trosfrihet	a) I nära samarbete med berörda parter se till att religions- och trosfrihet fortsätter att stå högt upp på dagordningen för förbindelserna med tredjeländer och i multilaterala forum; främja utbyte av bästa praxis och stärka medvetenheten på kommissionens centrala avdelningar, EU-delegationer och medlemsstatsambassader om de olika aspekterna av religions- och trosfrihet.	Senast 2017	EEAS, KOM, MS
	b) Uppmuntra och stödja berörda partnerländers och andra parter initiativ om religions- och trosfrihet, i synnerhet de som syftar till att skydda och främja rättigheter för personer som tillhör religiösa minoriteter och som gör att de kan ge uttryck för sin religion eller trosuppfattning utan fruktan för våld, diskriminering, politiska påtryckningar, censur eller förföljelse.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	c) Främja dialog mellan kulturer och religioner och den roll som religiösa och andra ledare har när det gäller att garantera religions- och trosfrihet.	Senast 2017	EEAS, KOM, MS
13. Bekämpa tortyr, misshandel och dödsstraff	a) Ta itu med tortyr, misshandel (förebyggande, ansvarighet och rehabilitering) och dödsstraff (avskaffande, moratorium och minimistandarder) på ett övergripande sätt genom politiska dialoger och dialoger om mänskliga rättigheter och stöd till partnerländer, oberoende nationella mekanismer för förebyggande och det civila samhället; integrera skyddsåtgärder mot dödsstraff, tortyr och misshandel i EU:s verksamhet, bland annat i terrorismbekämpning och krishantering.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Utarbeta en sammanhängande strategi för att ta itu med sambanden mellan dödsstraff, tortyr och grym, inhuman eller förnedrande behandling eller bestraffning, utomrättsliga summariska eller godtyckliga avrättningar, påtvingade försvinnanden och godtyckliga gripanden och frihetsberövanden.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet, MS

	c) Vidta gemensamma åtgärder för att verka för ett fullständigt förbud mot tortyr, i nära samarbete med FN, regionala organisationer och det civila samhället, inklusive stöd till det globala tioårsinitiativet rörande FN-konventionen mot tortyr (CTI), i syfte att uppnå världsomfattande ratificering och genomförande av konventionen mot tortyr senast 2024. Främja ratificeringen och genomförandet av det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och det andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, med ett avskaffande av dödsstraffet som mål.	Pågår	EEAS, KOM, MS
14. Främja jämställdhet mellan könen, kvinnors rättigheter och kvinnors och flickors egenmakt och deltagande	a) Intensifiera fullgörandet av skyldigheterna och åtagandena avseende kvinnors rättigheter enligt konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, i enlighet med Pekingplattformen, förklaringen från Kairokonferensen om befolkning och utveckling och utvecklingsagendan för tiden efter 2015.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	b) Inom ramen för EU:s yttre åtgärder och utvecklingssamarbete prioritera åtgärder som bl.a. är inriktade på att skydda kvinnors och flickors fysiska och psykiska integritet genom verksamhet som bidrar till att slå vakt om kvinnors mänskliga rättigheter och frihet från våld, med särskild uppmärksamhet på att få ett slut på kvinnlig könsstympning, barnäktenskap, äktenskap för minderåriga och tvångsäktenskap samt könsbaserat och sexuellt våld i konflikter, ii) deras ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och deras talan och deltagande i samhällsforum och politiska forum; utarbeta och genomföra en uppföljare till EU:s handlingsplan för jämställdhet och kvinnors egenmakt inom utvecklingssamarbetet 2010–2015.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	c) Främja och stärka jämställdhet och kvinnors egenmakt, bl.a. genom en ny strategi för lika möjligheter för kvinnor och män, och öka ansvarigheten i samstämmighet med EU:s övergripande jämställdhetspolitik.	Pågår	EEAS, KOM, rådet

15. Främja, skydda och respektera barns rättigheter	a) Stödja partnerländernas insatser för att främja, skydda och respektera barns rättigheter, med särskild inriktning på att stärka systemen för skydd av barn för att skydda dem från våld, utnyttjande, övergrepp och vanvård.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	b) Stödja partnerländerna i avsikt att främja, skydda och respektera barns rättigheter med inriktning på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som rätten till utbildning, hälsa och näring, socialt skydd samt bekämpande av de värsta formerna av barnarbete, varvid ledstjärnan ständigt ska vara barnets bästa.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	c) Främja ratificeringen av de fakultativa protokollen till FN:s konvention om barnets rättigheter, dvs. om indragning av barn i väpnade konflikter, om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi och överväga anslutning till det fakultativa protokollet om en klagorättsprocedur.	Pågår	EEAS, KOM, MS
16. Skapa en icke-diskriminerande miljö	a) Utarbeta en EU-verktygslåda för icke-diskriminering, med en beskrivning av verktyg för åtgärder mot alla former av diskriminering, inbegripet flerfaldig diskriminering.	Senast 2016	EEAS, KOM, rådet
	b) Främja utbytet med partnerländer av bästa praxis om strategier och policyer för att bekämpa rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och därmed sammanhängande intolerans.	Pågår	EEAS, KOM, MS

	c) Stödja ansträngningar från partnerländers sida och initiativ av relevans från FN och regionala organisationer för att skydda och främja rättigheter för personer som tillhör minoriteter och ha kontakt med deras företrädare och det civila samhället som arbetar med dessa frågor.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	d) Ytterligare utveckla EU:s politik i enlighet med FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter och slutdokumentet från 2014 års världskonferens om urbefolkningar.	Senast 2016	EEAS, KOM, MS
	e) Fortsätta att bilateralt och multilateralt arbeta med tredjeländer, och därvid beakta det civila samhällets synpunkter, för att undanröja diskriminering av hbti-personer; öka medvetenheten om och stärka den proaktiva hanteringen av hbti-frågor hos anställda på kommissionens centrala avdelningar, EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader och öka stödet till lokala civilsamhälleliga organisationer som arbetar med hbti-frågor.	Pågår	EEAS, MS, rådet, KOM
	f) Påskynda främjandet av rättigheter för personer med funktionsnedsättning inom EU:s yttre åtgärder genom att främja lika tillgång till och åtnjutande av mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning i överensstämmelse med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som EU är part i; integrera funktionsnedsättningsaspekter i åtgärder på människorättsområdet och utarbeta riktade åtgärder för att avlägsna hinder för deltagande på lika villkor och öka deras sociala delaktighet; stödja och förbättra funktionen hos mekanismer för att främja, skydda och övervaka konventionen i enlighet med dess artikel 33.2, inklusive inrättandet av sådana mekanismer i partnerländerna; vidta nödvändiga åtgärder för EU:s anslutning till det fakultativa protokollet till konventionen.	Pågår	KOM, EEAS, rådet, MS

	g) Öka medvetenheten om äldres mänskliga rättigheter och särskilda behov, med särskilt uppmärksamhet på åldersbaserad diskriminering.	Pågår	EEAS, KOM, MS
17. Främja en övergripande agenda för att främja ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	a) Öka EU:s fokus på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i EU:s externa politik, även i programplaneringen för det externa biståndet, och samtidigt betona att de mänskliga rättigheterna är odelbara och inbördes förbundna; poängtera att man klart erkänner människorättsdimensionen på områden såsom socialpolitik, hälsa, utbildning, tillgång till livsmedel och vatten, och levnadsstandard; främja och stödja utvecklingen och ökad omfattning av miniminivåer för socialt skydd samt stegvist genomförande av högre standard när det gäller sociala garantier.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Stärka kapacitetsuppbyggnad och utarbeta politisk och operativ vägledning för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i syfte att säkerställa att all relevant personal från EU och medlemsstaterna samt aktörer från det civila samhället, inbegripet arbetsmarknadens parter, informeras om de internationella avtal som rör ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, i synnerhet de som gäller grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet (ILO:s grundläggande konventioner); överväga anslutning till det fakultativa protokollet till den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
	c) Öka insatserna för att skydda människorättsförsvarare, inbegripet arbetsmarknadens parter, som arbetar med att försvara ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, med särskild inriktning på människorättsförsvarare som arbetar med arbetstagarrättigheter, markrelaterade mänskliga rättighetsfrågor och urbefolkningars rättigheter, mot bakgrund av bland annat markrofferi och klimatförändringar.	Pågår	EEAS, KOM, MS

18. Göra framsteg i frågor som rör företag och mänskliga rättigheter	a) Utveckla kapaciteten och kunskapen om genomförandet av riktlinjer för företag och mänskliga rättigheter, i synnerhet när det gäller FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter och andra verktyg och initiativ som bidrar till genomförandet av dessa principer; stärka EU-delegationernas och medlemsstatsambassadernas roll och sakkunskap i detta sammanhang; öka medvetenheten om FN:s vägledande principer och om företagens sociala ansvar i de yttre åtgärderna och den politiska dialogen med partnerländers regeringar och regionala organisationer; verka för att partnerländerna antar nationella handlingsplaner; samarbeta proaktivt med näringslivet, det civila samhället och nationella människorättsinstitutioner i frågor som rör företag och mänskliga rättigheter.	Senast 2017	EEAS, KOM, MS
	b) Säkerställa ett tydligt fokus på företag och mänskliga rättigheter i EU:s övergripande strategi för företagens sociala ansvar, inklusive prioriteringar för det faktiska genomförandet av FN:s vägledande principer.	Senast 2016	KOM, rådet, EEAS
	c) Utveckla och genomföra nationella handlingsplaner för genomförandet av FN:s vägledande principer, alternativt införliva FN:s vägledande principer i nationella strategier för företagens sociala ansvar; utbyta erfarenheter och bästa praxis vid utarbetandet av nationella handlingsplaner.	Senast 2017	MS
III. SÖRJA FÖR EN ÖVERGRIPANDE STRATEGI RÖRANDE MÄNNISKORÄTTSFRÅGOR I KONFLIKTER OCH KRISER			
19. Från tidig varning till förebyggande åtgärder	a) Främja och på bästa sätt utnyttja EU:s nya system för tidig varning för konflikter, som ett verktyg för att förhindra allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna.	Pågår	EEAS, rådet, MS
	b) Säkerställa större samstämmighet när det gäller rapportering rörande människorättsfrågor och tidig varning/konfliktanalys, bland annat genom att ta upp relevanta konfliktrisker i dialoger och samråd om de mänskliga rättigheterna och genom utökat samarbete med internationella och regionala organisationer.	Senast 2016	EEAS, MS

	c) Stödja verksamhet för att bevaka och bekämpa uppvigling som kan leda till grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, särskilt grymma brott; stödja verksamhet för bekämpande av hatpropaganda och våldsam extremism, genom kartläggning av grundorsaker, utarbetande av motbudskap, utbildning i mänskliga rättigheter och fredsbyggande initiativ för i synnerhet barn och ungdomar.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	d) Stödja kvinnors roll när det gäller konfliktförebyggande, medling och fredsbyggande åtgärder.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	e) Stödja inrättandet av förebyggande program, insatsprogram och återintegreringsprogram på lång sikt för barn som drabbats av väpnade konflikter, i samarbete med lokala samhällen samt drabbade barn och föräldrar (med t.ex. psykosocialt stöd, socioekonomisk återintegrering, utbildning, bl.a. med sikte på färdigheter för livet, samt spårande av familjemedlemmar och familjeåterförening).	Senast 2017	EEAS, KOM, MS
20. Förbättra kapaciteten att hantera konflikter och kriser på multilateral och regional nivå	a) Stärka samarbetet med och stödet till FN:s särskilda rådgivare för förebyggande av folkmord och FN:s särskilda rådgivare för skyldigheten att skydda samt andra internationella och regionala aktörer och civilsamhälleliga organisationer som deltar i förebyggande åtgärder.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	b) Stödja det arbete som utförs av FN:s särskilda representant för barn och väpnade konflikter och särskilt stödja utarbetandet, genomförandet och övervakningen av handlingsplaner för att få slut på och förebygga grova kränkningar mot barn som drabbas av väpnade konflikter, bland annat genom opinionsbildning och programplanering.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	c) Stödja det arbete som utförs av FN:s särskilda representant för frågor om sexuellt våld vid konflikter samt FN:s expertgrupp och FN-åtgärder för att stärka samordningen av internationella insatser mot sexuellt våld och effektiv utredning och lagföring av sexuella våldsbrott.	Pågår	EEAS, KOM, MS

21. Stödja efterlevnaden av internationell humanitär rätt	a) Bedöma och vid behov förbättra genomförandet av EU:s riktlinjer för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt mot bakgrund av de diskussioner som förs om en efterlevnadsmekanism rörande internationell humanitär rätt.	Senast 2016	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Utvärdera genomförandet av EU:s åtaganden vid den 31:a internationella konferensen för rödakorsrörelsen, förbereda inför den 32:a konferensen (i december 2015) och göra uppföljningar fram till den 33:e konferensen, under 2019.	Pågår	EEAS, Rådet, MS
	c) Utveckla och genomföra en policy för tillbörlig aktsamhet för att se till att EU:s stöd till säkerhetsstyrkor, särskilt i samband med uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP), överensstämmer med och bidrar till genomförandet av EU:s politik för mänskliga rättigheter och är konsekvent med främjandet, skyddet och efterlevnaden av internationell människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt, i tillämpliga fall.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet
	d) När det är relevant bör EU:s uppdragschefer och berörda EU-företrädare, inklusive chefer för EU:s civila operationer, befälhavare för EU:s militära operationer och EU:s särskilda representanter, bifoga en utvärdering av situationen för internationell humanitär rätt i sina rapporter om ett visst land eller en viss konflikt. Särskild uppmärksamhet bör ägnas information som anger att allvarliga överträdelser av internationell humanitär rätt kan ha begåtts, när så är möjligt bör sådana rapporter även innehålla en analys och förslag till möjliga åtgärder som EU kan vidta.	Senast 2017	KOM, EEAS, rådet, MS

22. Få ett slut på straffriheten, stärka ansvarigheten och främja och stödja övergångsrättvisa	a) Genomföra en omfattande utvärdering av genomförandet av rådets beslut 2011/168/Gusp av den 21 mars 2011 om Internationella brottmålsdomstolen och handlingsplanen för dess genomförande; formalisera inrättandet av en rundabordskonferens mellan EU och Internationella brottmålsdomstolen för att ge berörd personal möjlighet att identifiera områden av gemensamt intresse, utbyta information om relevanta verksamheter och skapa bättre förståelse mellan de två organisationerna.	Senast 2016	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Utarbeta och genomföra en EU-strategi om övergångsrättvisa, bl.a. genom att kartlägga EU:s erfarenheter, utmaningar och lärdomar när det gäller unionens stöd till övergångsrättvisa; tillhandahålla konkret vägledning och utbildning för personer som inom EU-uppdragen arbetar med övergångsrättvisa; inrätta ett nätverk av personal inom kommissionens avdelningar, utrikestjänsten och medlemsstaterna, när så är lämpligt, för utbyte av bästa praxis och främjande av samstämmighet och konsekvens; öka övervakningen och rapporteringen (bland annat genom landsstrategier för mänskliga rättigheter) och främja en dialog mellan regionerna om övergångsrättvisa för att förbättra samarbetet mellan regionala organisationer.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
23. Integrering av mänskliga rättigheter i alla faser av planering, översyn och genomförande av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken	a) Utarbeta sektorsspecifika operativa riktlinjer för personal som inom ramen för GSFP-uppdrag arbetar med polis, militär, fängelser och domstolsväsendet för att ge dem praktisk vägledning om integreringen av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt i tillämpliga fall, med betoning på skydd av civilbefolkningen, särskilt barn, och egenmakt samt delaktighet för kvinnor och flickor.	Senast 2017	EEAS, rådet, MS

	<p>b) Utarbeta och genomföra den nya gemensamma uppförandekodexen för civila GSFP-uppdrag, bland annat genom utbildning före utplacering och förberedande utbildning för personal, uppdragsspecifik utbildning för utplacerad personal, specialiserad utbildning för högre tjänstemän, upplysningskampanjer i samband med uppdrag och för lokalbefolkningen samt sammanställning av statistik om brott mot uppförandekodexen; vidta liknande åtgärder för att sörja för större medvetenhet om uppförandenormer bland personal som utsänts för militära insatser och för upplysning i de lokalsamhällen där uppdrag/insatser äger rum.</p>	Senast 2017	EEAS, rådet, MS
	<p>c) Stärka tillämpningen av den övergripande strategin för EU:s genomförande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820 och uppföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet genom att beakta den FN:s högnivåöversyn och framväxande frågor (bl.a. bekämpning av terrorism och våldsamt extremism, människohandel) och förbättra lägesrapporteringen om den övergripande strategin, anta en strategisk plan för att införliva principerna för FN:s säkerhetsråds resolution 1325 i planerings-, genomförande- och utvärderingscykeln för GSFP-uppdrag och GSFP-insatser samt öka delaktigheten i och samordningen med alla EU:s medlemsstater.</p>	Senast 2016	EEAS, KOM, rådet, MS
IV. ÖKA SAMSTÄMMIGHETEN OCH KONSEKVENSEN			
24. Migration/människohandel/smuggling av migranter/asylpolitik	<p>a) I linje med den övergripande strategin för migration och rörlighet och den europeiska agendan för migration stärka garantierna för mänskliga rättigheter i alla dialoger om migration och rörlighet och samarbetsramar med tredjeländer, inklusive partnerskap för rörlighet och gemensamma agendor för migration och rörlighet samt i migrationsrelaterade avtal, processer och program, bland annat genom analys av konsekvenserna för de mänskliga rättigheterna; sörja för införande av utbildning i mänskliga rättigheter i projekt för kapacitetsuppbyggnad med immigrationsmyndigheter och gränskontrollmyndigheter.</p>	Senast 2017	EEAS, KOM, MS

	b) Med utgångspunkt i de åtgärder som redan vidtagits inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot människohandel fullt ut integrera mänskliga rättigheter, flyktingars rättigheter och skydd av offer i diskussionerna om människohandel i politiska dialoger samt dialoger om migration och rörlighet, säkerhet och mänskliga rättigheter med prioriterade länder, och med internationella och regionala organisationer och givare som är verksamma i dessa länder; EU:s delegationer i prioriterade länder kommer att till fullo utnyttja de kontaktpersoner för människohandel som utsetts, och ta upp människorättsrelaterade frågor i diskussioner om människohandel med värdlandets myndigheter; främja ratificering och genomförande av de viktigaste internationella konventionerna om människohandel och frågan om tvångsarbete.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	c) Ta upp människorättsfrågor i samband med människosmuggling genom politiska dialoger, dialoger rörande mänskliga rättigheter och andra dialoger med partnerländer; uppmuntra EU:s delegationer att till fullo utnyttja sina resurser för att se till att människosmuggling och människorättsdimensionen i det sammanhanget genomgående uppmärksammas i samarbetet med myndigheterna i värdlandet samt med det civila samhället, internationella organisationer och andra givare.	Senast 2017	EEAS, MS
	d) Stödja partnerländerna när det gäller att främja och skydda rättigheterna för flyktingar och internflyktingar, inbegripet genom kapacitetsuppbyggnad; verka för att 1951 års flyktingkonvention och protokollet från 1967 ratificeras.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	e) Stödja förbättrad tillgång till rättslig prövning och hälso- och sjukvård för migranter i ursprungs- och transitländer; främja förbättrade villkor för förvar av migranter och alternativ till förvar av irreguljära migranter i tredjeländer; härvidlag särskilt uppmärksamma utsatta migranter, t.ex. ensamresande barn.	Pågår	KOM, EEAS, MS

	f) Samarbete med diasporagrupper, både inom EU och i tredje länder för att dels öka medvetenheten i deras ursprungsländer om de kränkningar av de mänskliga rättigheterna som invandrare och flyktingar utsätts för i transitländerna, dels stödja det arbete som diasporagrupper utför för att gripa sig an människorättsfrågor i sina ursprungsländer.	Senast 2017	EEAS, KOM, MS
	g) Identifiera de ursprungsländer där kränkningar av de mänskliga rättigheterna utgör en betydande pushfaktor, och rikta in politiska och andra dialoger och program bättre för att ta itu med dessa kränkningar.	Senast 2016	EEAS, KOM, MS
	h) Fortsätta att ta upp frågan om statslöshet i förbindelserna med de prioriterade länderna; inrikta insatserna på att förebygga uppkomsten av statslösa befolkningsgrupper till följd av konflikter, fördrivningar och upplösningar av stater.	Pågår	EEAS, KOM, MS
25. Handels- och investeringspolitik	a) Stödja och effektivisera genomförande, efterlevnad och övervakning av GSP+-stödmottagarnas åtaganden (relevanta människorättsfördrag och ILO-konventioner), t.ex. genom projekt med viktiga internationella organisationer och det civila samhället, inklusive arbetsmarknadens parter.	Pågår	EEAS, KOM
	b) Fortsätta att utveckla ett solitt och metodologiskt korrekt tillvägagångssätt för analys av handels- och investeringsavtals konsekvenser för de mänskliga rättigheterna, vid förhandskonsekvensbedömningar, hållbarhetskonsekvensbedömningar och efterhandsutvärderingar; undersöka olika sätt att utvidga den befintliga kvantitativa analysen vid bedömningen av handels- och investeringsinitiativets inverkan på de mänskliga rättigheterna.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet, MS
	c) EU-medlemsstaterna strävar efter att i nya eller reviderade bilaterala investeringsöverenskommelser som de förhandlar om i framtiden med tredjeländer införa bestämmelser om respekt för och genomförande av mänskliga rättigheter, inklusive bestämmelser om företagens sociala ansvar, i linje med bestämmelserna i avtal som förhandlats fram på EU-nivå.	Pågår	MS

	d) Sträva efter att systematiskt i EU:s handels- och investeringsavtal ta med respekt för internationellt erkända principer och riktlinjer för företagens sociala ansvar, såsom de som återfinns i OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact-initiativ och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, ILO:s trepartsförklaring om multinationella företag och socialpolitik och ISO 26000.	Pågår	KOM
	e) Regelbundet se över förordningen om handel med varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr (1236/2005) och att i förordningen om produkter med dubbla användningsområden minska de potentiella risker som förknippas med okontrollerad export av IKT-produkter som skulle kunna användas på ett sätt som leder till kränkningar av mänskliga rättigheter.	Pågår	EEAS, KOM
26. Terrorismbekämpning	a) Se till att mänskliga rättigheter och rättssäkerhet dels iakttas fullt ut vid verkställande av EU:s allomfattande åtgärder mot terrorism i linje med EU:s strategi för terrorismbekämpning från 2005, dels ställs i centrum för all lagstiftning, politik och mekanismer för terrorismbekämpning i tredjeländer och samtidigt garantera efterlevnaden, på lämpligt sätt, av internationell humanitär rätt och möjliggöra principgrundade humanitära insatser.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Säkerställa en bred spridning av EU:s riktlinjer rörande mänskliga rättigheter på terrorismbekämpningsområdet, även genom engagemang i uppsökande verksamhet och utbildning av yrkesverksamma på området, särskilt för verksamheter som bedrivs inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred.	Senast 2016	EEAS, KOM

27. Främja ett rättighetsbaserat synsätt i utvecklingssamarbete	a) Genomföra EU:s åtagande för ett rättighetsbaserat synsätt på utvecklingssamarbete som innefattar samtliga mänskliga rättigheter genom att främja en fullständig konkret integrering av detta synsätt i all EU-verksamhet och instrument på utvecklingsområdet, med hjälp av utbildning och vägledning, kapacitetsstöd, resultatnriktade riktlinjer för övervakning och kriterier för utvärdering, med sikte på att ha uppnått en fullständig integration vid bedömningen av genomförandet av ett rättighetsbaserat synsätt i utvecklingssamarbete under 2016 med inriktning på halvtidsöversynen; EU:s medlemsstater kommer att arbeta för att i allt högre grad införliva ett rättighetsbaserat synsätt i sin utvecklingssamarbetspolitik.	Senast 2016	KOM, EEAS, rådet, MS
	b) Bedöma genomförandet av bilaga 12 till EU:s budgetstödspolicy för 2012 där en bedömning av respekten av grundläggande värderingar fastställs som ett viktigt inslag vid budgetstöd och i synnerhet i detta sammanhang en fullständig integrering av ett rättighetsbaserat synsätt i kontrakt om sektorsreformer.	Senast 2017	KOM, EEAS
	c) Undersöka möjligheten att tillämpa ett rättighetsbaserat synsätt även på extern verksamhet som inte avser utveckling; bidra till diskussionerna om förverkligandet av rätten till utveckling; bedöma vilka konsekvenser utvecklingsagendan för tiden efter 2015 har för mänskliga rättigheter.	Senast 2017	KOM, EEAS, MS
28. Stärka konsekvensbedömningarnas bidrag till respekten för mänskliga rättigheter	a) Med utgångspunkt i de befintliga konsekvensbedömningarna av EU:s åtgärder när det gäller de grundläggande rättigheterna fortsätta att förbättra införlivandet av människorättsaspekter i kommissionens konsekvensbedömningar av förslag som har en extern inverkan och sannolikt betydande konsekvenser för de mänskliga rättigheterna; utarbeta ytterligare vägledning om analysen av inverkan på de mänskliga rättigheterna, stärka sakkunskapen och kapaciteten för att utföra denna typ av analys och sörja för grundliga samråd med relevanta berörda grupper som utsätts för betydande risker när det gäller de mänskliga rättigheterna.	Pågår	EEAS, KOM

	b) Inkludera analys av konsekvenser för de mänskliga rättigheterna i kommissionens efterhandsutvärderingar av EU:s insatser med externa verkningar.	Pågår	KOM, EEAS
	c) Sörja för samstämmighet i politiken mellan analysen av konsekvenserna för de mänskliga rättigheterna i konsekvensbedömningar och andra människorättsrelaterade politiska instrument, inklusive landstrategier för mänskliga rättigheter, dialoger om mänskliga rättigheter och budgetstöd/programplanering för finansieringsinstrument, i syfte att ta itu med konstaterade potentiellt negativa konsekvenser och maximera de positiva konsekvenserna.	Pågår	EEAS, KOM
V. EN VERKNINGSFULLARE EU-POLITIK FÖR STÖD TILL MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH DEMOKRATI			
29. Öka effektiviteten i dialoger om mänskliga rättigheter	a) Utveckla, utbyta och bygga vidare på konstaterad bästa praxis för människorättsdialoger, inbegripet processer för uppföljning.	Senast 2017	EEAS, rådet
	b) Se till att människorätts- och demokratiaspekter tas med i de olika sektorsdialogerna med ett partnerland och sålunda utgör en del av den övergripande bilaterala strategin.	Pågår	EEAS, rådet
	c) Säkerställa samordning mellan inre och yttre aspekter i människorättsdialoger, inbegripet den årliga dialogen mellan EU och organisationerna i det civila samhället; fastställa och ta itu med ett antal prioriterade människorätts- och demokratifrågor inom ramen för de människorättsdialoger på det externa området där EU kan förbättra sina insatser.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet, MS

	d) Fortsätta att integrera samarbetet i FN:s och andra, bilaterala forum för mänskliga rättigheter i bilaterala dialoger och bilateralt samarbete rörande politik och mänskliga rättigheter; bedriva ett närmare samarbete och kartlägga gemensamma åtgärder, i synnerhet med strategiska partner; fortsätta att yrka på universell anslutning till internationella människorättsstandarder och utveckla riktlinjer för systematisk användning av sammanfattande kommentarer, rekommendationer och rapporter från konventionsorgan, den allmänna återkommande utvärderingen från FN:s råd för mänskliga rättigheter samt särskilda förfaranden.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
	e) Fastställa och bedöma prioriteringar, mål, arrangemang, indikatorer för framsteg inom EU:s dialoger och samråd om mänskliga rättigheter för att underlätta för en översyn.	Senast 2017	EEAS, rådet
30. Förbättra synligheten och inverkan av landsstrategierna för mänskliga rättigheter	a) Inleda den andra omgången lokala landsstrategier på människorättsområdet med hänsyn tagen till de tillvaratagna erfarenheterna från den första omgången, däribland nödvändigheten av att rådfråga det civila samhället och vikten av offentlig diplomati.	2015/2016	EEAS, KOM, MS, rådet
	b) Integrera genomförandeprioriteringarna och demokratianalysen i landsstrategierna för mänskliga rättigheter i politiska dialoger, rapportering och besök på hög nivå.	Pågår	
	c) Säkerställa uppföljningen av landsstrategierna för mänskliga rättigheter genom gemensamma årliga rapporter om genomförandet som läggs fram för berörda rådsorgan.	Pågår	EEAS, KOM, rådet, MS
	d) Se till att EU:s och medlemsstaternas biståndsprogram beaktar och underlättar genomförandet av prioriteringarna i landsstrategierna för mänskliga rättigheter.	Pågår	EEAS, KOM, MS

31. Fokusera på ett verkningfullt genomförande av EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter	a) Intensifiera informationsverksamheten om och spridningen av EU-riktlinjer och därmed sammanhängande dokument med riktlinjer samt utbildning av personal vid EU:s delegationer och medlemsstaternas ambassader, inbegripet på ambassadörsnivå.	Senast 2017	KOM, EEAS, MS
	b) Systematisera rapporteringen om genomförandet av riktlinjerna och införa loggböcker om EU-insatser om specifika tematiska frågor i partnerländer, för att säkerställa en mer systematisk uppföljning av enskilda fall och främja ett regelbundet utbyte av bästa praxis i genomförandet av riktlinjerna.	Senast 2016	KOM, EEAS, MS
32. Maximera inverkan av valövervakning	a) Stödja och på nytt åta sig att verkställa principförklaringen för utländska valobservatörsuppdrag och samarbeta nära med organisationer som tillämpar principförklaringen i metoderna för valövervakning, såsom kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter.	Senast 2016	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Konsolidera bästa praxis för hur rekommendationerna från EU:s och OSSE/ODIHR:s valobservatörsuppdrag kan utnyttjas i EU:s och medlemsstaternas politiska dialoger och verksamhet för demokratistöd.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	c) Stärka långsiktig planering och integrerad utveckling av alla aspekter av EU:s och medlemsstaternas stöd till valcykeln, genom att undersöka innovativa mekanismer för tillhandahållande av bistånd.	Senast 2017	EEAS, KOM, MS

33. Sörja för effektiv användning av och effektivt samspel mellan EU:s politik, verktyg och finansieringsinstrument	a) Öka samstämmigheten och komplementariteten mellan olika befintliga EU-verktyg, finansieringsinstrument och rapporteringsformer som används för att främja mänskliga rättigheter och stödja demokrati (t.ex. europeiskt instrument för demokrati och mänskliga rättigheter, landsstrategier för mänskliga rättigheter, demokratianalyser och handlingsplaner, rapporter från valobservatörsuppdrag, valstöd och uppföljningsuppdrag, lägesrapporterna om utvidgningen och lägesrapporter och handlingsplaner för den europeiska grannskapspolitiken, färdplaner för samarbete med det civila samhället, bedömningar av respekten av grundläggande värden för kontrakten om utveckling och god styrning, riskhanteringsramar för budgetstöd), med hänsyn tagen till översynsförfarandena för de instrumenten.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet
	b) Stärka demokratianalysen och stödet på grundval av erfarenheterna från och de fastställda bristerna i de första och andra omgångarna av pilotprojektet för demokratistöd och stärka EU-delegationernas och EU-medlemsstaternas ambassaders kapacitet att arbeta mer samstämmigt med demokratifrågor.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet, MS
	c) Vidareutveckla arbetsmetoder för att säkerställa bästa möjliga koppling mellan dialog, riktat stöd, incitament och restriktiva åtgärder.	Pågår	EEAS, KOM, MS

	d) Öka samstämmighet mellan de människorättsmål som beskrivs i handlingsplanen och landsstrategierna på människorättsområdet och programplaneringen av EU- och medlemsstatsstöd i fråga om mänskliga rättigheter; beakta bästa praxis vid genomförande av projekt med koppling till mänskliga rättigheter och gör det till en del av alla gemensamma mekanismer för lärande.	Pågår	EEAS, KOM, MS
	e) Förbättra enhetligheten i tillämpningen av de klausuler rörande mänskliga rättigheter som systematiskt tas med i alla nya internationella avtal som EU ingår.	Senast 2017	EEAS, KOM
	f) Stödja det pågående arbetet vid kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter för att utarbeta människorättsindikatorer med sikte på att i) underlätta mätningen av hur de mänskliga rättigheterna genomförs, inbegripet att offentliggöra indikatorer på global nivå online och ii) systematisera sammanställningen och användningen av bästa praxis och tillvaratagna erfarenheter om mänskliga rättigheter och uppföljning.	Senast 2017	EEAS, KOM, rådet, MS
	g) Samarbeta systematiskt med FN och regionala organisationer (t.ex. AU, Amerikanska samarbetsorganisationen, Arabförbundet, Europarådet, OSSE, Asean, SAARC och PIF) om bästa praxis rörande mänskliga rättigheter och stärkandet av demokratin i alla regioner.	Pågår	EEAS, KOM, MS

34. Förbättra offentlig diplomati och kommunikation om mänskliga rättigheter	a) Göra EU:s människorättspolitik tillgängligare och synligare genom att på ett effektivare sätt använda internet och sociala medier, bl.a. genom ökad och mera samlad närvaro på webben.	Senast 2016	EEAS, KOM, rådet, MS
	b) Kommunicera bättre på landnivå för att nå och verka med det civila samhället och allmänheten i fråga om landspecifika prioriteringar och verksamhet för mänskliga rättigheter.	Senast 2016	EEAS, KOM, rådet, MS